

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ ХХІ СТОЛІТТЯ
ОЧИМА МОЛОДІ

МАТЕРІАЛИ
II студентської наукової конференції

26 квітня 2018 року

Харків 2018

РОЗРОБКА СУЧАСНОЇ ТЕОРІЇ ПОРТФЕЛЯ В ПРАЦЯХ
ЛАУРЕАТА НОБЕЛІВСЬКОЇ ПРЕМІЇ Г. МАРКОВІЦА

Сучасна теорія портфельних інвестицій (Modern Portfolio Theory), засадничі принципи якої вперше були сформульовані в 50-х рр. ХХ ст. Г.Марковіцем і набули подальшого розвитку в працях Д.Тобіна. В.Шарпа та ін. економістів. Праці цих вчених є дуже солідним теоретико-методологічним дослідженням фінансових ринків та здійснюють значний внесок у розвиток теорії прийняття рішень в галузі інвестицій. Ця теорія ґрунтується на статистичних методах оптимізації інвестиційного портфеля за заданими критеріями співвідношення рівня його очікуваної доходності та ризику. При цьому враховується необхідність забезпечення кореляційного зв'язку доходності окремих фінансових інструментів, що входять до складу портфелю між собою. [2]. В межах сучасної теорії портфельних інвестицій за допомогою статистичних та економіко-математичних раціональні інвестори прагнуть досягти якомога вигіднішого розподілу ризику фондового портфеля та оцінювання його доходності. Складовими елементами цієї теорії є оцінювання фінансових інструментів (security valuation); прийняття інвестиційних рішень (asset allocation decision); оптимізація портфеля (portfolio optimization); оцінювання результатів інвестування.(performance measurement).

Фундатором сучасної теорії портфельних інвестицій справедливо вважається відомий американський економіст Гаррі Марковіц, який плідно працював в цій галузі з початку 50-років ХХ ст. Характеризуючи внесок Г. Марковіца в розробку портфельної теорії, лауреат Нобелівської премії з економіки Юджин Фама зазначив, що фінанси почалися із Г. Марковіца в дуже стрімко розвивалися саме в другій половині ХХ ст.. як найбільш успішна сфера економіки. Фінанси, підкреслював Ю.Фама, тільки тоді стають наукою, коли озброюються математичним апаратом, що дозволяє чітко розрахувати ризики із застосуванням кількісних моделей. Фінанси до Г.Марковіца виглядали не точною наукою, а простою белетристикою, яка не дає чітких рецептів, а лише оперує складеними для практичного використання словесними концептами. [3].

У 1952 р. Г.Марковіц опублікував свою фундаментальну роботу, де було викладено основи сучасної теорії формування портфеля – статтю в часописі Journal of Finance під назвою "Portfolio Selection"(«Вибір портфеля»). [4].

Більш докладно він виклав свою теорію у монографії «Portfolio Selection: Efficient Diversification of Investment» («Вибір портфеля: ефективна диверсифікація інвестицій», яка побачила світ у 1959 р. [5].

В цих працях революційних працях вчений заклав засадничі принципи формування портфеля цінних паперів, запропонувавши його математичну модель, а також розробив методи побудови та вибору оптимальних інвестиційних портфелів в координатах « дохідність-ризик» ризик» за визначених умов.

Саме за ці новаторські роботи Г.Марковіц у 1990 р. одержав Нобелівську премію з економіки. В рішення Нобелівського комітету підкреслювалось, що Премія пам'яті Альфреда Нобеля з економіки присуджується Г.Марковіцу саме «за створення теорії вибору портфельних інвестицій».

Ідея підходу Г.Марковіца до формування ефективного інвестиційного портфеля є надзвичайно простою - вважати, що ризикованість рішення характеризується величиною можливого відхилення фактичного результату від очікуваного (середнього). Чим більше можливе відхилення - тим більший ризик. Наприклад, ризикованість фінансових активів може вимірюватись величиною стандартного відхилення випадкової величини доходності (або дисперсією).

Тим самим теорія портфеля Г.Марковіца припускає, що ризик може бути вимірний єдиним показником - стандартним відхиленням, і для інвестора при виборі рішення щодо інвестування важливі тільки два параметри - середня доходність і стандартне відхилення доходності фінансового активу.

Як зазначає О.Мертенс, теорія Г.Марковіца, як і теорія Дж.Тобіна не суперечить гіпотезі сподіваної корисності, але є лише частковим випадком останньої.

Теорія портфеля дозволяє зробити ще один важливий висновок - розподіл ресурсів між різними напрямками використання (диверсифікація) дозволяє зменшувати ризикованість рішення.

Звичайно, принцип «не класти всі яйця в один кошик» відомий задовго до появи робіт Г. Марковіца та Дж.Тобіна, але заслуга авторів теорії портфеля полягає в строгому обґрунтуванні і використанні отриманих висновків в різних розділах економічної теорії.

Вибираючи портфель з усіх доступних на ринку активів, раціональний інвестор завжди буде намагатись сформулювати так званий ефективний портфель - такий, що забезпечує найменший ризик для визначеного рівня сподіваної доходності. Тим самим, поняття ефективності тут вживається в розумінні оптимальності за Парето. Сукупність всіх ефективних портфелів утворюють так звану множину ефективності - обмеження по доступних для інвесторів комбінаціях ризику та сподіваної доходності.

Список використаних джерел:

1. М.Довбенко, О.Довбенко. Сучасна теорія портфельних інвестицій/ М.Довбенко, О.Довбенко // Економіка України. – 2005. - №4. – С. 81-92.
2. Вергелес Т. Г.Марковіц, М.Міллер та В.Шарп: теоретики фінансового менеджменту// Вісник ТНЕУ. – 2009. - № 2. – С.122-128.
3. Корнилюк Роман. Нобелівська історія: як зрозуміти природу ціноутворення./Р Р.Корнилюк // Forbes. 2015. – 27 серпня.[Електронний ресурс]. - режим доступу: <http://Forbes.net/ua/1400858-Nobelivska-Istoria-Yak-Zrozumiti-Prrody-Cinoutvorennya>.
3. Шарп У. Інвестиції. Пер. с англ. / У. Шарп, Г. Александер, Дж. Бэйли. – М.: Инфра – М, 2007. – 1027 с.
4. Markowitz Harry M. Portfolio Selection// Journal of Finance, 7, no.1 (March 1952).
5. Markowitz Harry M. Portfolio Selection: Efficient Diversification of Investments. – New-York-John Wiley,1959)

Горбачова Ганна Олексіївна
ХНПУ імені Г. С. Сковороди
факультет іноземної філології, 2 курс, 24 група
Науковий керівник – старший викладач
кафедри економічної теорії Ночвіна І. О.

ПРОЗОРІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

Проблема прозорості дій влади на будь-якому рівні сьогодні особливо актуальна, оскільки прозорість є основною умовою відкритості рішень владних структур, напрямів бюджетної політики.

Україна займає 39 місце з 115 країн за індексом відкритості бюджету Міжнародного бюджетного партнерства. Але ця робота, безумовно, повинна бути продовжена.

Правове регулювання бюджетного процесу має будуватися на основі загальних принципів бюджетного права, а також спеціальних принципів бюджетного процесу. Одним з принципів, на який слід звернути особливу увагу, є принцип прозорості бюджетного процесу.

Прозорість в бюджетній сфері проявляється у формі відкритості та гласності інформації про структуру та функції органів державної влади, напрямів бюджетної політики, стану державних рахунків та бюджетних прогнозів.